

Konference: Bedřich Svatoš - osud českého spisovatele ve 20. století
Úvodní projev: Bedřich Svatoš občan městečka Milín
Jiří Vostarek

Vážení hosté, milí přátelé české dobré četby.

Vítám Vás u nás v Milíně a jsem rád, že jste přijali pozvání k tomuto literárnímu semináři. V úvodu se Vám představuji. Žiji v tomto malém městečku již 63 let. 25 let dokumentuji život obce v pamětech Kroniky Milína.

Mám-li vypovědět v úvodu o svém vztahu k svému vzdálenému příteli - profesorovi Bedřichu Svatošovi, bylo to dílo osudu, že v čase, kdy on přichází do našeho městečka, jsem se v Milíně narodil. Do posledních chvil jeho života jsme byli vzdálení - nikdy osobně nepoznaní přátelé. Nebylo to jen tou milínskou spřízněností, ale nyní již vím, že to bylo i víc, bohužel jsme si to nestačili sdělit z očí do očí. Profesor Bedřich Svatoš u nás v Milíně našel i svoji životní partnerku, věrnou na celý život. Byla to paní Berta Jandová. Také díky tomu máme dnes možnost daleko zasvěceněji o jeho literárním odkazu pohovořit.

Je mou milou povinností v úvodu ocitovat upřímné vyznání a poděkování z korespondence paní Bertě Svatošové, po mém sdělení jaká pocta a pozornost se jejímu manželovi po 10 letech od jeho úmrtí dostává... Seznámení s literárními romány profesora Bedřicha Svatoše a postupně s dalšími jeho spisy jsem získal v 60. letech 20. století. Z jeho románů jsem postupně získal vědomost, jaký osobní vztah měl k Milínu. Prostřednictvím pana Kopáčka, švagra B. Svatoše jsem dostal kontakt i adresu rodiny Svatošových ve Francii - Marcqo u Lill. Profesor B. Svatoš upřímně přivítal můj zájem z Milína, jemu tolik blízkého. Tak začala v prvních letech sedmdesátých naše korespondence – více jak dvacetiletá. Bylo to v čase pro naši zemi právě ne příliš pohodovém, v normalizaci... Díky dalšímu milínskému krajanovi J. Procházkovi, který měl kontakt na univerzitní knihovnu v Praze, se mi podařilo získat odložené a zakázané tituly spisovatele B. Svatoše z časů jeho rané tvorby, až po jeho dobu exilu ve Francii.

V té době jsem už znal jeho vztah k Milínu, věrný popis toho života v městečku, kde žili moji předkové, sousedi a občané „všech předností i neřestí“, jak je při pobytu v Milíně autor románů citlivě odpozoroval a v románech představil.

Ten, kdo chvíli u nás žil, ten musel v románu „Patrová hospoda“ nebo „Cesta leží uprostřed“ poznat, jak v městečku dláždili silnici, jak tu žili obchodníci a živnostníci.

„Jdeš-li od nádraží, nevidíš tu ves. Je to vlastně městečko, které při svém zrození vypočívě sedlo na nejživější obchodní stezku...“ Když tato slova ze Svatošova románu četla kronikářka M. Hájková na sjezdu rodáků v r. 1976 v pohnuté době normalizační, zaslzelo mnoho očí Milínských.

KONFERENCE: OSUD ČESKÉHO SPISOVATELE VE 20. STOLETÍ

Projev Jiří Vostarek

Profesor Bedřich Svatoš mi významnou měrou pomohl přežít dobu normalizační a dožít se nové doby polistopadové...

Na sklonku roku 1989 jsme již spolu měli dohodu o taktice a možných komplikacích v souvislosti s autorskými právy na vydání jeho děl u nás v Československu. Po dobu deseti let jsem oslovoval institut odboru kultury Okresního národního výboru v Příbrami, redakci Tvorby, Československého spisovatele, Středočeské nakladatelství Svoboda, ale bariéry byly pevné a slyšení nevalné.

Když nastala nová doba po listopadu 89, znovu jsme se s profesorem B. Svatošem společně snažili o možnost vydavatelskou v jeho rodné vlasti. Pan profesor mi odeslal z Francie některé své poslední tituly vydané v exilu. Ani „čerstvý vítr doby polistopadové“ nedal šanci nám oběma. Nabídku k vydání literárních děl profesora Svatoše nepřijalo ani vydavatelství Melantrich. Přívětivěji se chovala sekretárka v redakci „Vyšehrad“, převzala ode mne spisovatelovy knihy, bez navracení a jakékoliv odezvy...

Smutná zpráva přichází z Francie – 5. dubna 1990 o úmrtí profesora B. Svatoše. Moje poslední sbohem z „Posledního městečka“ jsem zveřejnil v příloze „Zlatá stezka“ v květnu 1990.

Ještě v březnu r. 1990 jsem obdržel poslední dopis od pana profesora. Stýská si v něm i na „Vyšehrad“, který slíbil vydání jeho díla - ale...

Hledám i po létech to moudro vzdělaného zkušeného znalce života a snažím se pochopit tu jeho vroucnost k zemi, kterou opustil a již nikdy nespatriil.

Po tolika létech korespondence a později při dopisování s jeho synem Bedřichem se dozvídám, jak silný byl otcův vztah k mateřskému českému jazyku, kde v rodině se hovořilo vždy i česky, i když realita v cizí zemi byla jiná.

Paní Bertě Svatošové i jejímu synovi Bedřichovi vděčím za to, že z rodinného depozitáře vyzvedli a do Milína odeslali část svazků z díla svého drahého otce a manžela profesora B. Svatoše.

Měl jsem tu čest v pietním čase výročí úmrtí spisovatele B. Svatoše předat všem přítomným malou pozornost. Jsou to jeho exilové knihy „Zatmění“ a „Hospůdka na nároží“.

Několik posledních svazků předávám „Knihovně Dr. E. Bořického“ v Milíně. Vážím si jeho literárních děl, těší mne i jeho osobní věnování, které mi poslal v knize „Krůpěj zašlého času“... Věřím, že zašlý čas krůpěj se nám dnes podaří vzkřísit.

Jiří Vostarek - kronikář Milína, 27. 2. 2015